

SIVILOMBUDET

FROLAND KOMMUNE FENGSELS HELSETJENESTEN
Frolandsveien 995
4820 FROLAND

Vår referanse
2023/2898

Deres referanse

Vår saksbehandler
Mette Jansen Wannerstedt

Dato
25.11.2024

Sivilombudets tilbakemelding på Froland kommunes oppfølging etter besøksrapport Agder fengsel, avdeling Froland

Vi viser til brev fra Froland kommune av 12.08.24 der kommunen orienterer om sin oppfølging av Sivilombudets anbefalinger gitt i rapport etter besøk til Agder fengsel, avdeling Froland, 31.10.-02.11.23.

Kommunen gir tydelig uttrykk for at de ønsker å gjøre endringer i tråd med Sivilombudets anbefalinger, og gir svar til hver enkelt anbefaling.

Gjennomgang av kommunens oppfølging

Under går vi gjennom svarene fra kommunen, og det kommer frem hvilke punkter vi følger opp videre. Anbefalingene er nummerert nedenfor jf. besøksrapporten.

15. Fengselet, kommunen og sykehuset bør samarbeide om å iverksette helsefremmende tiltak for innsatte for å forebygge og redusere negative helsekonsekvenser som følge av bemanningssituasjonen i fengselet.

Kommunen skriver at sykehuset har søkt om prosjektmidler for å opprette en boenhet med tolv plasser for sårbare innsatte, hvor også fengsel og kommune vil bidra med ressurser.

Vi ser det som positivt at de tre partene samarbeider om et slikt konkret prosjekt. Det vil kunne komme sårbare innsatte til gode. Det fremkommer imidlertid ikke informasjon om hvor søknaden er sendt, når det forventes svar og eventuelt tidspunkt for oppstart. Vi savner også beskrivelse av eventuelle andre tiltak de tre partene kan iverksette, både i påvente av prosjektstøtte og i tilfelle sykehuset ikke får godkjent søknaden.

Vi ber kommunen om ytterligere beskrivelse av rammene for prosjektsøknaden, og andre tiltak som de tre partene kan samarbeide om i påvente av svar og i tilfelle søknaden ikke blir godkjent.

16. Froland kommune bør sikre kartlegging og vurdering av helsebehov ved inntak og senest innen 24 timer, også utenfor helseavdelingens åpningstider. Kartlegging og vurdering av selvmordsrisiko bør alltid gjøres ved inntak.

Vi merker oss at kommunen har bedt fengselet om at planlagte innsettelse fortrinnsvis skjer i helseavdelingens åpningstider. De har også gjort en avtale med Arendal legevakt om fremstilling for helsesjekk før innsettelse, i de tilfellene en innsettelse skjer utenfor åpningstidene til helseavdelingen i fengselet. Disse tiltakene ser vi som positive.

Kommunen skriver videre at det alltid gjøres en kartlegging av selvmordsrisiko ved inntak, både av kriminalomsorgen og av kommunen. Vi minner om at besøksrapporten avdekket at ikke alle inntaksnøtter inneholdt kartlegging av selvmordsfare, og der det var identifisert selvmordsrisiko var det sjeldent beskrevet tiltak. Vi utelukker ikke at kommunens svar til oss betyr at dette nå er bedret, men vi savner en nærmere redegjørelse av hvordan.

Vi ber kommunen om beskrivelse av hvordan de har sikret at kartlegging og vurdering av selvmordsrisiko alltid gjøres ved inntak, at tiltak beskrives og at dette journalføres.

17. Froland kommune bør sikre kartlegging av rusproblematikk, inkludert abstinensstilstander og målinger av vitale parameter.

Kommunen skriver at alle innsatte blir kartlagt for rusbruk og abstinenser i inntakssamtale, med spørsmål om siste inntak, og at vitale parameter måles rutinemessig ved inntak. Vi minner om at besøksrapporten avdekket at dette ikke alltid ble gjort. Vi fant at det tidvis manglende detaljert informasjon om mengde rusmiddel, hyppighet av bruk per rusmiddel og over hvor lang tid den innsatte hadde ruset seg. Vi fant også usystematisk og ofte manglende måling av vitale parameter ved inntak. Vi utelukker ikke at kommunens svar til oss betyr at dette nå er bedret, men vi savner en nærmere redegjørelse av hvordan.

Vi ber kommunen om beskrivelse av hvordan de har sikret at rusproblematikk, abstinensstilstander og vitale parameter blir dokumentert ved inntak.

18. Froland kommune bør ha et kamera tilgjengelig slik at eventuelle skader på innsatte kan dokumenteres i journal.

Vi merker oss at kommunen har kjøpt et kamera og at bildene kan føres i helsejournal.

19. Froland kommune bør iverksette tiltak for å sikre at unge innsatte får alders- og situasjonstilpasset informasjon og oppfølging.

Kommunen skriver at unge innsatte mellom 18-24 år tilbys ukentlige støttesamtaler. Vi ser dette som et positivt tiltak. Vi savner likevel en beskrivelse av hvordan dette tiltaket er implementert, og eventuelle tiltak overfor de unge som sier nei til tilbudet, men hvor kommunen selv (og/eller fengselet og andre) anser at det er et oppfølgingsbehov.

Vi ber kommunen om ytterligere beskrivelse av tiltak som sikrer alders- og situasjonstilpasset informasjon og oppfølging overfor unge innsatte.

20. Froland kommune bør sikre at innsatte med selvmordsrisiko i praksis også følges opp utenfor helseavdelingen åpningstider, og at innsatte på sikkerhetscelle alltid tilses av helsepersonell.

Kommunen skriver at de sammen med fengselet har revidert og samordnet retningslinjer og prosedyrer knyttet til innsatte med forhøyet selvmordsrisiko. Ved behov for tilsyn utenom vanlig åpningstid, kan både hjemmesykepleien, legevakten og Akutt Ambulant Team fra spesialisthelsetjenesten bistå. Vi merker oss at kommunen og fengselet har samarbeidet om retningslinjer og prosedyrer, og funnet konkrete løsninger sammen. Dette ser vi som positive tiltak, som vil kunne komme de innsatte til gode.

Videre skriver kommunen at de skal se til innsatte på sikkerhetscelle daglig i vanlig åpningstid, og på lørdag, søndag og helligdager skal innsatte tilses av legevakt eller hjemmesykepleien. Tilsyn skal dokumenteres i helsejournal, og legevakt og hjemmesykepleien skal sende e-melding med epikrise etter tilsyn. Vi merker oss at kommunen internt har samordnet tiltakene på tvers av ulike enheter. Dette ser vi som positivt. Det vil kunne sikre nødvendig helseoppfølging for innsatte på sikkerhetscelle uavhengig av når de plasseres på sikkerhetscelle.

21. Froland kommune og Froland fengsel bør sammen sikre et system for forsvarlig medisin håndtering for å styrke pasientsikkerheten og hindre spredning av helseopplysninger.

Kommunen skriver at de har innført multidose til de innsatte, og at det vil kunne bidra til å sikre at rett person får rett legemiddel til rett tid. De leverer multidoser (forseglede små poser med medisiner) og dosetter til fengselet, og dette skal oppbevares sammen med medisinkurve i låst medisintralle på vaktrommene. Fengselets ansatte som bistår med medisintutlevering må gjennomføre et medisinkurs, samt delta på kurs i praktisk gjennomføring i regi av helseavdelingen. Fengselets ansatte skal resertifiseres for medisin håndtering hvert 3. år.

Vi merker oss at det nye systemet med multidose vil kunne forenkle medisin håndteringen både for de innsatte og de ansatte, og til dels kunne medføre færre medisinalvik som har med oppbevaring og utdeling å gjøre. Samtidig savner vi beskrivelse av tiltak dersom fortsatt

bruk av dosetter, at medisintrallene låses som de skal med tanke på at veldig mange ansatte har tilgang til vaktrommene hvor trallene står.

Vi ber kommunen beskrive nærmere hvilke tiltak de kan iverksette for å sikre forsvarlig medisin håndtering ved dosettbruk og ved medisinoppbevaring på vaktrommene.

22. Froland kommune bør, sammen med fengselet, sikre god informasjonsflyt om nyinnsettelser, fremstillinger og overføringer for å hindre avbrudd i innsattes helseoppfølging.

Kommunen skriver at de får melding fra fengselet om nye innsettelser og overføringer. Vi minner om at besøksrapporten avdekket at dette ikke alltid ble gjort fra fengselets side, eksempelvis ved innsettelser i helg, og at det manglet et system som sikret at helseavdelingen fikk slik informasjon fra fengselet.

Vi ber kommunen om en tilbakemelding på hva de, sammen med fengselet, har gjort for å sikre informasjonsflyt om alle nyinnsettelser og overføringer.

23. Froland kommune og fengselet bør hver for seg holde oversikt over avlyste og utsatte fremstillinger til helsetjenester, og sammen sikre at de innsatte får nødvendig helsehjelp.

Kommunen skriver at de leverer skjema med melding til fengselet om helsefremstillinger, og at skjemaet merkes med «prioritet» dersom fremstillingen tidligere er avlyst. Dette ser et tiltak som vil kunne bedre nødvendig helseoppfølging av de innsatte.

Videre skriver kommunen at de fører oversikt over alle avlyste helsefremstillinger. Vi legger til grunn at kommunen bruker oversikten i sitt arbeid for å sikre kontinuitet i de innsattes helseoppfølging.

24. Froland kommune bør sikre bruk av tolk i samtaler med helsepersonell der innsatte har behov for det.

Vi merker oss at kommunen har innført et eget punkt om språk og behov for tolk, samt informasjon om retten til å benytte tolk, i innsatstsamtalen. Videre har kommunen kjøpt en digital oversetter som kan brukes i det daglige for praktiske gjøremål når det ikke er tid til å bestille tolk.

25. Froland kommune bør sikre daglig tilsyn og oppfølging av innsatte som er isolert på cellen store deler av døgnet, inkludert innsatte som er isolert etter eget ønske.

Kommunen skriver at helseavdelingen daglig tilser innsatte som er isolert, uavhengig av årsak, i vanlig åpningstid. På lørdag, søndag og helligdag gjennomføres tilsyn av hjemmesykepleien dersom det er vurdert nødvendig. Vi ser det som positivt at kommunen internt har samordnet helseoppfølgingen mellom helseavdelingen og hjemmesykepleien, for å bedre sikre nødvendig oppfølging utenfor vanlig åpningstid. Det er også positivt at kommunen inkluderer alle innsatte som er isolert, uavhengig av type årsak til isolasjonen. Samtidig vil vi bemerke at ordlyden «dersom det er vurdert nødvendig», jf. i helg og

helligdager, kan medføre risiko både for at ikke alle innsatte som er isolerte får tilsyn av helsepersonell og at en negativ helseutvikling ikke fanges opp så tidlig som mulig. Vi forutsetter at kommunen sikrer at dette følges opp.

26. Kommunen bør sikre en god journalføring og oversikt over gjennomførte tilsyn, også når disse er gjennomført av legevakt.

Kommunen skriver at de journalfører alle tilsyn, og ved tilsyn av legevakt eller hjemmesykepleien sendes det e-melding med epikrise. Vi minner om at besøksrapporten avdekket flere konkrete mangler på tilsyn av innsatte som var isolerte og manglende journalføring av tilsyn både fra legevakten og helseavdelingen. Vi utelukker ikke at kommunens svar til oss betyr at dette nå er bedret, men vi savner en nærmere redegjørelse av hvordan.

Vi ber kommunen beskrive nærmere hvordan de kan sikre at tilsyn gjennomføres og at helsepersonell journalfører det de skal.

Videre oppfølging

Samlet innebærer dette at vi ønsker mer informasjon om kommunens oppfølging av følgende anbefalinger (nummerering som i rapporten): 15, 16, 17, 19, 21, 22 og 26. Frist for tilbakemelding til Sivilombudet er **31. mars 2025**.

Vi minner om at svaret skal utformes på en slik at det kan offentliggjøres. Dersom svarene inneholder opplysninger som ikke kan offentliggjøres må det opplyses om dette og sendes en sladdet versjon som kan offentliggjøres. Hjemmel for å unnta opplysningene må oppgis. Med mindre annet blir opplyst, vil det bli lagt til grunn at svarene kan offentliggjøres i sin helhet.

Har dere spørsmål eller behov for avklaringer ta kontakt med seniorrådgiver Tonje Østvold Byhre: tby@ivilombudet.no, tlf.: 411 050 94.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Mette Jansen Wannerstedt
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

AGDER FENGSEL AVD FROLAND
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
HELSEDIREKTORATET